

Analiza de impact

Titlul analizei impactului (poate conține titlul propunerii de act normativ):	Proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative
Data:	
Autoritatea administrației publice (autor):	Ministerul Muncii și Protecției Sociale
Subdiviziunea:	Direcția politici în domeniul raporturilor de muncă
Persoana responsabilă și datele de contact:	Luminița Onofrei Tel: 022 262 125 e-mail: luminita.onofrei@social.gov.md Corina Ajder corina.ajder@social.gov.md

Compartimentele analizei impactului

1. Definirea problemei

a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate

Economia informală și munca nedeclarată sunt probleme majore care afectează piața forței de muncă și sistemul de securitate socială în Republica Moldova. Conform datelor Biroului Național de Statistică se arată că în primul semestru al anului 2022 în sectorul informal lucrau 15,4% din totalul persoanelor ocupate în economie, iar 20,0% aveau un loc de muncă informal. Cele mai mari ponderi ale salariaților care lucrează doar în baza unor înțelegeri verbale sunt estimate în agricultură, construcții, comerț și industrie. Din 142,000 de persoane în economia informală în 2021 au activat: 86,2 mii în agricultură; 41,5 mii în construcții; și 7,5 mii în servicii cazare și alimentare. Din cauza dificultăților de a estima fenomenul muncii informale, numărul real al persoanelor care lucrează la negru este probabil mult mai mare. Suplimentar, sub-declararea veniturilor salariale la fel subminează sustenabilitatea sistemului de asigurare socială în Republica Moldova.

Fenomenul muncii la negru prezintă costuri semnificative pentru bugetul asigurărilor sociale de stat și economia țării. Potrivit unui studiu din noiembrie 2021 realizat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, în perioada 2015 – 2020 pierderile fiscale, inclusiv contribuțiile de asigurări sociale, generate de economia neobservată au crescut de la 8,9 miliarde lei până la 15 miliarde lei anual. Raportate la Produsul Intern Brut, pierderile respective s-au majorat de la 6,1% în 2015 până la 7,3% în 2020.

În același timp, costurile neconformității pentru angajator sunt foarte reduse. Inspectoratul de Stat al Muncii (ISM) nu poate realiza controale inopinate pe domeniul muncii nedeclarate și nu poate aplica direct sancțiuni, ceea ce reduce efectivitatea controalelor. În 2021, ISM a depistat doar 80 de persoane la negru, cel mai jos număr din ultimii 12 ani. Dintre ele, doar 23 de persoane au fost sancționate, cu o amendă medie aplicată de 6000 de lei.

Combaterea muncii la negru poate fi realizată doar prin măsuri la mai multe nivele care să combine creșterea costurilor de conformitate cu stimulente pentru formalizare. Prezentul proiect vizează

primul aspect și propune eficientizarea controalelor și sancțiunilor pentru a crește costurile de conformitate și descuraja utilizarea muncii la negru și a muncii sub-declarate.

b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate

Datele de mai sus demonstrează atât nivelul de răspândire a acestor practici între angajatori cât și neglijența și lipsa de informare a persoanelor care acceptă practicarea unei munci fără a perfecta un contract individual de muncă în formă scrisă sau cu sub-declararea venitului. Părțile participante și/sau afectate de acest fenomen sunt:

Angajatorii, persoane fizice sau juridice. Aceștia pot fi atât companii înregistrate (producția ascunsă în sectorul formal) cât și neînregistrate (sectorul informal). Deși nu există date disponibile privind informalitatea în funcție de mărimea întreprinderii, aceasta pare să fie mai frecventă în întreprinderile mici și mijlocii (ÎMM), potrivit Organizației Internaționale a Muncii.

Angajații. Potrivit Biroului Național de Statistică, ocuparea informală include următoarele categorii de persoane:

- 1) Lucrătorii pe cont propriu, care lucrează în întreprinderile sectorului informal;
- 2) Patronii, care lucrează la întreprinderile sectorului informal;
- 3) Membrii cooperativelor informale de producție;
- 4) Ajutorii familiari angajați la întreprinderile sectorului formal sau la întreprinderile sectorului informal;
- 5) Salariații angajați la întreprinderile sectorului formal, la întreprinderile sectorului informal sau în gospodăriile particulare ale cetățenilor, care satisfac cel puțin unul din criteriile de mai jos:
 - patronul nu plătește contribuțiile sociale pentru ei;
 - nu beneficiază de concediu anual plătit;
 - nu beneficiază, în caz de boală, de concediu medical plătit.

Combaterea muncii nedeclarate este atât în interesul agenților economici cât și al angajaților, întrucât fenomenul amenință atât competiția corectă pentru întreprinderi cât și condițiile de muncă ale angajaților (dreptul la pensie, concediu de maternitate, servicii medicale, indemnizații în caz de accident de muncă, concediu de odihnă plătit integral).

Pentru reducerea acestui fenomen, sunt necesare atât măsuri pentru creșterea costurilor de conformitate (controale, sancțiuni) cât și stimulente pentru formalizare (subvenții, simplificarea regimului fiscal pentru unii actori, etc). Proiectul de față vizează eficientizarea controalelor și sancțiunilor pentru a crește costurile de conformitate și descuraja utilizarea muncii la negru. Alte inițiative paralele completează prezentul proiect.

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

Cauzele fenomenului muncii nedeclarate sunt complexe. Studiul sus-menționat realizat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare și Expert Grup în cadrul căruia au fost intervievați 615 persoane juridice și 1230 persoane fizice a identificat mai multe precondiții care contribuie la perpetuarea fenomenului muncii nedeclarate.

Pentru angajatori, acestea includ disponibilitatea numerarului, costurile înalte de conformare (percepția privind nivelul înalt al taxelor și contribuțiilor și necesitatea ținerii evidenței contabile), costurile reduse de neconformare (capacitatea redusă a ISM să-și exercite mandatul - lipsa controalelor inopinate și a sancțiunilor directe) și moralitatea fiscală redusă.

De partea angajatului, precondițiile identificate includ percepția negativă privind modul cum statul gestionează impozitele, puterea redusă de negociere a angajaților, insuficiența de alternative economice și nivelul scăzut al educației fiscale și financiare.

Potrivit unui studiu din 2016 al Organizației Internaționale a Muncii, companiile aleg să devină informale din trei motive principale: (i) costurile activității formale sunt prea mari; (ii) costurile activității informale sunt prea mici; și (iii) avantajele activității formale în comparație cu activitatea informală nu sunt evidente.

Costurile reduse de neconformare, identificate drept cauze în ambele studii citate, prezintă interes sporit pentru proiectul de față. Potrivit cadrului legal actual, ISM nu poate realiza controale inopinate privind munca nedeclarată. De asemenea, ISM nu poate aplica direct sancțiuni în cazul contravențiilor privind munca nedeclarată și subdeclarată. Examinarea contravențiilor și aplicarea sancțiunii se realizează de instanța de judecată. În cazul constatării contravenției privind munca nedeclarată, ISM poate cere de la angajator cu titlu de recomandare doar plata contribuțiilor sociale pe viitor, nu și plata contribuțiilor neplătite. Aceste condiții reduc costul de conformitate pentru angajatori. Astfel, ambele studii citate recomandă creșterea eficienței ISM ca măsură de combatere a muncii nedeclarate.

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

Economia informală a înregistrat, pe parcursul ultimilor ani, o creștere lentă, în special din contul sectorului construcțiilor. Totuși, sectorul cu cea mai mare pondere în economia informală este agricultura, pondere care însă s-a comprimat pe parcursul ultimilor ani. Rezultatele sondajelor relevă faptul că proporțiile economiei informale nu au crescut, existând anumite semnale chiar privind diminuarea acesteia. Totuși, această dinamică ține de reducerea, întreruperea sau chiar închiderea multor întreprinderi din sectoare cu o pondere sporită a economiei informale (agricultura, HoReCa, comerț, transport), pe fundalul crizei pandemice.

Ocuparea informală a cunoscut o dinamică negativă pe parcursul ultimilor ani, atunci când, de rând cu numărul populației ocupate formal, s-a redus și cel al populației ocupate informal. În contextul crizei din 2020, această tendință s-a accentuat (numărul populației ocupate informal s-a redus de două ori mai rapid față de populația ocupată formal), fapt ce a confirmat vulnerabilitatea acestui sector.

În același timp, cum am arătat anterior, pierderile fiscale în perioada 2015-2020 au crescut cu peste 40%, ajungând până la 15 milioane de lei annual.

De asemenea, în lipsa unor atribuții clare de combatere a muncii nedeclarate, numărul cazurilor de muncă nedeclarată depistate de ISM s-a redus continuu în ultimii ani. Dacă în perioada 2010-2015, ISM depista în medie 756 de cazuri pe an, cu peste 1000 de cazuri pe an între 2010-2012, începând cu 2016 numărul de cazuri a scăzut la 119 pe an. Din 80 de cazuri depistate în 2021, ce mai mic număr din ultimii 12 ani, instanța a aplicat sancțiuni în 23 cazuri, un număr nesemnificat raportat la dimensiunile fenomenului în Republica Moldova.

În lipsa unei intervenții care să reverseze aceste tendințe, putem aștepta ca pierderile fiscale să crească iar numărul de sancțiuni să continue să scadă, astfel contribuind la perpetuarea fenomenului muncii la negru.

e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului

La moment, cadrul normativ care condiționează efectuarea controalelor inopinate de către inspectorii de muncă și care indirect permite practica muncii fără respectarea prevederilor Codului muncii, contribuind limitativ la combaterea fenomenului de muncă la negru și de achitare a salariului în plic, este:

1. Legea privind sistemul public de asigurări sociale nr. 489/1999 – potrivit prevederilor proiectului, prin normele legii indicate se va permite inspectorilor de muncă de a verifica corectitudinea mării calculării contribuțiilor sociale neachitate în cazul în care a fost identificată munca nedeclarată și de a utiliza probe indirecte la calcularea prejudiciului social în cazul aplicării sancțiuni contravenționale prevăzute la art. 55¹ și 55² din Codul contravențional, ceea ce la moment nu este reglementat.
2. Codul contravențional nr. 218/2008 – nu permite inspectorilor de muncă de a aplica contravenții, competență de acest domeniu fiind instanța de judecată.
3. Legea privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător nr. 131/2012 – care permite efectuarea controlului planificat decât o singură dată în an, iar controlul inopinat poate fi efectuat doar în baza evaluării riscurilor prevăte la anexa nr. 1 aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 894/2018.

2. Stabilirea obiectivelor

a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)

Obiectivele reformei sunt:

Problema/ cauzele	Obiective
Lipsa eficienței ISM în combaterea muncii nedeclarate, număr jos de cazuri depistate pe an	Eficientizarea mecanismelor de combatere a muncii nedeclarate de ISM prin introducerea controalelor inopinate și a sancțiunilor Creșterea numărului de cazuri depistate de angajați fără contracte la cel puțin 500/an
Pierderi pentru bugetul de asigurări sociale de stat	Reducerea pierderilor fiscale cu 15% în următorii 5 ani
Costuri mici de neconformare pentru angajatori, probabilitate redusă de depistare	Creșterea costurilor de neconformitate prin introducerea mecanismului de reparare a prejudiciului social (plata contribuțiilor neplătite pentru fiecare angajat la negru), a controalelor inopinate

3. Identificarea opțiunilor

a) Expuneți succint opțiunea „a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție

Dat fiind faptul că, fenomenul de economie informală și muncă nedeclarată sunt probleme majore care afectează piața ofertei de muncă și sistemul de securitate socială în Republica Moldova, opțiunea “a nu face nimic” nu este oportună pentru situația existentă la moment. Lipsa intervenției ar perpetua costurile reduse de neconformare pentru angajator, încurajând cel puțin menținerea situației actuale sau agravarea ei. Acest fapt ar submina competitivitatea internațională a economiei Moldovei și ar limita considerabil dezvoltarea sustenabilă a țării. Având în vedere creșterea cu peste 40% a pierderilor fiscal legate de munca nedeclarată în ultimii 5 ani, lipsa unei intervenții ar presupune continuarea pierderilor fiscale în următorii ani. În timp, ar fi afectată sustenabilitatea sistemului de asigurări sociale, ducând la sărăcie extremă la bătrânețe și la necesitatea subvenționării de către stat a pensiilor mici.

b) Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea țintesc cauzele problemei, cu indicarea noutăților și întregului spectru de soluții/drepturi/obligații ce se doresc să fie aprobate

Proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative prevede modificarea a 4 acte normative și anume:

1. Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale
 - calcularea mărimii contribuțiilor sociale neplătite, în cazul depistării muncii nedeclarate;
 - acordarea posibilității Inspectoratului de Stat al Muncii de a utiliza probe indirecte la calcularea prejudiciului social în cazul aplicării sancțiuni contravenționale prevăzute la art. 55¹ și 55² din Codul contravențional
2. Legea nr. 140/2001 privind Inspectoratul de Stat al Muncii
 - determinarea metodelor și surselor indirecte de stabilire a cuantumului prejudiciului social în baza venitului estimat
 - identificarea activităților incompatibile cu funcția de inspector de muncă
3. Codul contravențional nr. 218/2008
 - acordarea dreptului Inspectoratului de Stat la Muncii de constatare și examinare a anumitor contravenții, prin utilizarea de către inspectori a metodelor și surselor indirecte
4. Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător
 - acordarea dreptului inspectorilor de a efectua controlul inopinat în baza informației privind utilizarea muncii nedeclarate.

c) Expuneți opțiunile alternative analizate sau explicați motivul de ce acestea nu au fost luate în considerare

O altă opțiune ar fi să nu se facă nimic. Argumentele care explică de ce această opțiune nu este viabilă au fost descrise mai sus.

4. Analiza impacturilor opțiunilor

a) Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate

Starea actuală	Efectele negative	Efectele pozitive	Măsurile de mitigare	Evoluția în viitor
----------------	-------------------	-------------------	----------------------	--------------------

<p>Utilizarea răspândită a muncii nedeclarate și subdeclarate, lipsa sancțiunilor eficiente</p>	<p>Angajator: competiție nelocală</p> <p>Angajat: Lipsa protecției sociale Sărăcie extremă la bătrânețe</p> <p>Stat: Pierderi fiscale Nesustenabilitate a sistemului de pensii</p>	<p>Angajator: costuri și birocrație redusă</p> <p>Angajat: venit imediat mai mare</p> <p>Stat: -</p>	<p>Angajator: Simplificarea declarării lucrătorilor. Subvenții pentru munca legală</p> <p>Angajat: Comptabilitatea ajutorului social cu statutul de zilier</p>	<p>Fenomenul va rămâne la fel sau se va acutiza, în lipsa unei intervenții.</p>
---	---	---	--	---

b²) Pentru opțiunile alternative analizate, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Proгноza evoluției economiei informale pentru următorii 10 ani

Perioada	Evoluția economiei informale	Proгноza reducerii pierderilor fiscale
2023-2025	10%	10%
2026-2028	5%	5%
2029-2031	5%	5%
2032-2033	5%	5%

Economic

Povara administrativă (-2). Inspectorii de muncă în mod independent urmează să examineze și să valorifice contravențiile identificate.

Cadrul instituțional al autorităților publice (+1). Inspectorii de muncă urmează să identifice și să constate contravenții prin utilizarea metodelor și a surselor indirecte, fapt care prevede un nivel de responsabilitate amplificat.

Situația social-economică în anumite regiuni (+1). Inspecțiile teritoriale de muncă prin utilizarea metodelor și a surse indirecte pentru stabilirea cuantumului prejudiciului social în baza venitului estimate.

Situația macroeconomică (+2). Prin constatarea și aplicarea de către inspectorii de muncă a contravențiilor stabilite prin utilizarea metodelor și surselor indirecte pentru stabilirea cuantumului prejudiciului social.

Social

Gradul de ocupare a forței de muncă (+3). Prin încheierea contractului individual de muncă în formă scrisă, angajatorul se obligă de a respecta prevederile legale cu privire la contribuțiile de asigurări sociale, dând dovadă de reponsabilitate și siguranță pentru salariați.

Nivelul de salarizare (+2). Implementarea prezentului proiect are ca scop încetarea achitării salariilor în plic.

Condițiile și organizarea muncii (+2). Contractul individual conține prevederi privind datele de identificare a angajatorului și a salariatului, forma de remunerare, inclusiv condițiile de pretarea a muncii la care salariatul se angajează.

Sănătatea și securitatea muncii (+2). Prestarea muncii de către salariat presupune asigurarea condițiilor sigure de muncă, conform prevederilor normative ale securității și sănătății în muncă, în dependență de tipul muncii ce urmează a fi prestate de către salariat.

Formarea profesională (+1). Respectarea prevederilor legale cu privire la raporturile de muncă, contribuie la creșterea încrederii salariatului pentru prestarea muncii respective, ceea ce determină salariatul de a se dezvolta în domeniul respective.

Inegalitatea și distribuția veniturilor (+2). Reglementarea raporturilor de muncă conform prevederilor legale pentru toți salariații.

Nivelul veniturilor populației (+1). Încurajarea populației de a presta munca în condiții sigure și legale.

Nivelul sărăciei (-1). Prin asigurarea contribuțiilor la bugetul de asigurări sociale de către angajator, urmează a fi asigurat venitul pasiv al salariatului.

Accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile (+1).

Sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea (+1)

Discriminarea (+1)

c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/iminente riscuri care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimba substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate și prezentați presupuneri privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizati în acesta

Principalele riscuri țin de (1) crearea presiunilor prea mari asupra antreprenorilor prin controale inopinate și (2) riscul ca inspectorii să abuzeze de noile atribuții. Privind riscul (1), noile reglementări ar putea de fapt reduce presiunea asupra antreprenorilor, astfel încât controalele vor avea loc în baza analizei datelor și a țintirii eficiente a inspecțiilor. În acest sens, este facilitat schimbul de informații între Serviciul Fiscal de Stat și ISM privind companiile la risc de utilizare a muncii nedeclarate. De asemenea, Ministerul a propus introducerea criteriilor noi de risc pentru țintirea eficientă a controalelor, care sunt în proces de promovare. Aceste măsuri vor asigura că selectarea companiilor pentru a fi supuse inspecțiilor se bazează pe reguli clare. Pentru mitigarea riscului (2), prezentul proiect propune introducerea unor noi incompatibilități pentru inspectorii de muncă pentru a asigura integritatea activității de inspector. La nivel instituțional, ISM se află în proces de reorganizare, care urmărește modernizarea și eficientizarea activității instituției și reducerea condițiilor care pot duce la abuzul atribuțiilor de inspector.

Ca autoritate subordonată Ministerului Muncii și Protecției Sociale, gradul de conformare al ISM cu prevederile proiectului va fi unul înalt.

d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există impact disproporționat care poate distorsiona concurența și ce impact are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sînt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi

În timp ce măsurile propuse în prezentul proiect vor crește costurile de conformare pentru întreprinderile care utilizează munca nedeclarată, în special pentru IMM, acestea vor fi mitigate printr-un număr de politici în discuție sau în desfășurare care să atenueze costurile, cum ar fi:

- Desfășurarea vizitelor de informare, fără aplicarea sancțiunilor, realizate de ISM la agenții economici pentru încurajarea declarării angajaților;
- Acordarea de suficient timp întreprinderilor pentru adaptarea la noile reguli (noile atribuții ar intra în vigoare la 1 ianuarie, 2023);
- Introducerea unui regim fiscal special pentru munca zilierilor în agricultură, domeniul cu cea mai înaltă rată de muncă informală;
- Introducerea mecanismului pentru rambursarea cheltuielilor salariale companiilor care vor crește veniturile salariale ale angajaților cu cel puțin 50% pentru o perioadă de 2 ani;
- Subvenționarea pentru muncă legală.

Întreprinderile care utilizează munca nedeclarată beneficiază de costuri mai joase de muncă în comparație cu cele care angajează legal, fapt care distorsionează competiția. Măsurile propuse vor reduce aceste condiții și vor avea un impact pozitiv asupra concurenței.

Concluzie

e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați

În baza argumentelor expuse, concluzionăm că opțiunea propusă oferă cele mai multe pârghii pentru atingerea obiectivelor enumerate. Opțiunea este un element important dintr-o serie de măsuri care vin să promoveze respectarea legislației și încurajarea formalizării muncii.

5. Implementarea și monitorizarea

a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sînt necesare

Implementarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative nu presupune modificarea cadrului normativ adiacent.

b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea

Monitorizarea se va efectua de către Cancelaria de Stat prin analiza rapoartelor prezentate lunar de către Casa Națională de Asigurări Sociale dat fiind faptul că aceasta are misiunea de a realiza politicile sociale ale statului orientate spre garantarea drepturilor sociale ale cetățenilor prin administrarea sistemului public de asigurări sociale și gestionarea bugetului asigurărilor sociale de stat.

c) Identificați peste cît timp vor fi resimțite impacturile estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea

Evaluarea impactului implementării proiectului respectiv va putea fi realizat în decurs de 5-10 ani de la implementarea acestuia.

Monitorizarea se va efectua de către Cancelaria de Stat prin:

- analiza rapoartelor prezentate lunar de către Casa Națională de Asigurări Sociale și a raportului anual pentru anul respectiv;
- prin compararea indicatorilor din anul de completare cu cei din anii precedenți, referitor la evidența plăților, a contribuțiilor de asigurări sociale și a plății prestațiilor sociale.

6. Consultarea

a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă

Principalele părți identificate:

- Ministerele și alte autorități;
- Partenerii sociali;

Societatea civilă.

b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților

Analiza de impact și proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative urmează a fi supus examinării în cadrul ședinței a grupului de lucru a Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător.

Totodată, întru respectarea prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul de inițiere a proiectului a fost publicat pe pagina web www.particip.gov.md, iar ulterior, după examinarea și aprobarea proiectului în cadrul ședinței Secretarilor generali, urmează a fi publicat și proiectul de act normativ.

Urmare a acestei etape, Cancelaria de Stat expediază proiectul de act normativ pentru o primă avizare către principalele părți identificate.

c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificat)

Anexă

Tabel pentru identificarea impacturilor

Categoriile de impact	Punctaj atribuit		
	Opțiunea propusă	Opțiunea alternativă 1	Opțiunea alternativă 2
Economic			
costurile desfășurării afacerilor	0	0	
povara administrativă	-2	-2	
fluxurile comerciale și investiționale	0	0	

competitivitatea afacerilor	0	0	
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	0	0	
concurența pe piață	0	0	
activitatea de inovare și cercetare	0	0	
veniturile și cheltuielile publice	0	0	
cadrul instituțional al autorităților publice	+1	+1	
alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori	0	0	
bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor	0	0	
situația social-economică în anumite regiuni	+1	+1	
situația macroeconomică	+2	+2	
alte aspecte economice			
Social			
gradul de ocupare a forței de muncă	+3	+3	
nivelul de salarizare	+2	+2	
condițiile și organizarea muncii	+2	+2	
sănătatea și securitatea muncii	+2	+2	
formarea profesională	+1	+1	
inegalitatea și distribuția veniturilor	0	0	
nivelul veniturilor populației	+1	+1	
nivelul sărăciei	-1	-1	
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile	+1	+1	
diversitatea culturală și lingvistică	0	0	
partidele politice și organizațiile civice	0	0	
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea	+1	+1	
modul sănătos de viață al populației	0	0	
nivelul criminalității și securității publice	0	0	
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială	0	0	
accesul și calitatea serviciilor educaționale	0	0	

accesul și calitatea serviciilor medicale	0	0	
accesul și calitatea serviciilor publice administrative	0	0	
nivelul și calitatea educației populației	0	0	
conservarea patrimoniului cultural	0	0	
accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestații culturale	0	0	
accesul și participarea populației în activități sportive	0	0	
discriminarea	+1	+1	
alte aspecte sociale			
De mediu			
clima, inclusiv emisiile gazelor cu efect de seră și celor care afectează stratul de ozon	0	0	
calitatea aerului	0	0	
calitatea și cantitatea apei și resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile și de alt gen	0	0	
biodiversitatea	0	0	
flora	0	0	
fauna	0	0	
peisajele naturale	0	0	
starea și resursele solului	0	0	
producerea și reciclarea deșeurilor	0	0	
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile	0	0	
consumul și producția durabilă	0	0	
intensitatea energetică	0	0	
eficiența și performanța energetică	0	0	
bunăstarea animalelor	0	0	
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)	0	0	
utilizarea terenurilor	0	0	

alte aspecte de mediu	0	0	
<p><i> Tabelul se completează cu note de la -3 la +3, în drept cu fiecare categorie de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 – impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota 0 reprezintă lipsa impacturilor. Valoarea acordată corespunde cu intensitatea impactului (1 – minor, 2 – mediu, 3 – major) față de situația din opțiunea „a nu face nimic”, în comparație cu situația din alte opțiuni și alte categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel se descriu pe larg, cu argumentarea punctajului acordat, inclusiv prin date cuantificate, în compartimentul 4 din Formular, lit. b¹) și, după caz, b²), privind analiza impacturilor opțiunilor.</i></p>			
			Anexe
<p>Proiectul preliminar de act normativ Nota informativă</p>			